

درگاه

اون بش کونده برنشر اولنور

۲۰ توز ۳۳۷

نومرو : ۷

برنجی سغه : برنجی جلد

ملی حیانت کوشه لری

استانبول بولنده ..

لسانیات

تورک کلمه نه دایر

۲

تاریخده ایلاک اول بو اسمده حضرت «پاشا» ک اوغلنک آدینه تصادف ایتدیلمیزی اولجه سوله شدک. یافنک اوغلی «تورک» حفته شرق تاریخچیلری برآز معلومات وریورلر. موثوقینک اثنای غیرقابل اولان بویضاحات ده دوغریسی روایات بزه بعض تاریخی معلومات چقارمغه یارایور ایسه ده مع التأسف یه «تورک» نامنده کی بر ذاتک موجودینی - قلمی بر سورتده - کوستره مور ..

روایت کوره حضرت یافنک اوغلی «تورک» پدرینک وفاتندن سوکره قبیله ره رئیس اولمش ، قبیله خلقی (ایسی کول) ساحلنه کوتوره رک اوراده توطن ایتمش ، سوکره ده چادری اختراع ایتمدر . [۱]
«جام جم آیین» «تورک» بر آدینکده «بولجاس» اولدینی یازیور .

بوکوچک روایتدن تاریخی معلومات الله ایدیه یلیز : تورکک ایسیخ کول ساحلنده ساکن اولسی بزه ایلاک تورکک بو حوالیده او طور دقزنی کوستره یلیز . ایسیخ کول اطرافی داغلرله محاط اولوب قیشک دوگمازدی . جغرافی وضعینک ایجابی اورتا آسیاده قیشین اک صیجاق اولان بر بوراسیدر . سوکره ابتدائی انسانلرک

[۱] تورک تاریخنده اسم خاسلر صوکره درجه مہمدر . هپسی اوزون برر تدقیقه محتاجدر . برچوق کله لردن تاریخی استخراجلرده بولنق ده ممکندر . لکن اکثریسی قوللاندینی کی ضبط اولنماش اولدینندن تدقیق ایدنلر ده ای مشکلات چقاردر .

بو (ایس کول) کله سیده بوله در . بونک اصلی (ایسیق - ایسیخ) کولدر . فقط بو تون تاریخچیلر ده - بویوک بر اکثریت - ایسی کول یازیورلر .

بوکا مائل یاکشلسلر بک چوقدر . یوقاریده سوله دیکمز کی تورک تاریخله اشتغال ایدن ذوات هراسم اوزرنده تدقیقانه بولنق مجبوریتنده در . بو اسم خاسلرک یاکلش اوقوعه لری اسکی تاریخچیلر زده اولدینی کی شیمیده بک چوق مستشرقلر ده واردر . نیته کم موغولجه «ماوی کول» معنائه کن (کوکوناور) کله سیده بک یاکلش تلفظ ایله تحریر اولمده در . بو کله یی (kokonor , kouonour)

(khokhounour) طرزلرنده یازیورلر . نجیب عاصم بک افندی «تورک تاریخی» نده (ص : ۱۵۴) برنچی شکلی قبول ایتدکاری حالده (ص : ۱۶) ده اوچنچی طرزده یعنی (khokhounour) دیه قید ایدیورلر . حالبوکه موغولجه ماوی معنائه کن (کوک = kuke) کول معنائه کان ده (نواور = Noor) در . بناء علیه ماوی کولک حقیقی طرزه تحریر و تلفظی (کوکوناور = kuke Noor) در .

اولوم کلیر . نامدار سلاح آرقاداشلری باش اوجده بکلر . آق طوغ جنک میدانلرندن دوتن روز کارله دالغانلیر . قرآن نسلری و طفر ندرلی دورت یانی طوتار . قره عثمان کنج اوغلی اورخانه : «استانبولی آچ کازار یاب!» دیر . کنج اورخان بوسوزه آند اچر ؛ داهای تاجدار باباسنک وجودی طور ارقده صوغومدن ده لیشمن آرقاداشلریله استانبول یولنه قوبولور . جنکده یاشایان ، جنکده میجانلارنان ، جنکده اولن ونداسنک سسی بریاندن بریانه دورولان یکتیلره بوندن اوز نصیحتی اولور ؟ برنشملی قارتال سوروسی حالنده روم تکفورلریک برجلرینی سارارلر . استانبول بولنده اک صوکره روم قلعه سی قالان ایزمیته دایانیرلر . مکر ایزمیت تکفوری عاشق پاشا زاده نک نقل ایتدیکی «بن بوترک ایله جنک ایتزین آنکچونکیم اگر بونلر بزدن اولورلر ایسه اولن کبتدی یرینه قالاندن فائده نه واکر بز بونلردن اولدورور ایسه ک بونلرله قان دوشسینی اولوروز تا قیامته دکن جنک اکسک اولاز .» دیه بک بوره کسزلردمش ...

سلاحی ترک ایدر . قارده شی قوبون قلعه محافظی کی جنک میداننده اولکدن ایسه ییزاسده یاریشیر سیر ایتکی ، قادیلرله محبت ایتکی ، سرای باغچه لرنده صالینوب کزنی ترجیح ایدر . ایزینی کنج اورخانه بولداشلرینه بیراقیر ، چیقار .

بوندن سوکره استانبول بولی تورک آتیلرینک جولانکمی اولور . هکبه سی آتک صیرته ووران یکت ، توزی دومانه قاتارک کونشک ایلاک ایشقیرلیله ا-تانبولی کورمه کلیر . کرچه استانبولی آچوب کازار پایغه اورخانک عری وفاق دی . آماقره عثمانک اولوم دوشکنده سوله دیک سوزی استانبوله ایشیتدیرمچک قدر استانبوله یقین کادی . وقارش یقه سنده آبدست آلاق نماز قیلدی . ویشیل بردکیز حالده جوشوب کان خلیفه اردوسنک سرداری حضرت خالده مزار اولان استانبول یولارینی ابدیا جوشغون تورک جنکاورلریله جوشغون تورک کوبیلرینه آچدینی سوله دی .

کم یلیز اوگونک کچه سنده مالته بدن تورکک یاقدینی آتشی ایزمیت تکفوری ییزانس سرایلرندن کورهرک نه حاجانلر کچیرمدر . دینبرک بو آدم ، آرته قالان همرنده فریلماده تورک سسی ، ییلدیرمده تورک کوزی ، دیکرده تورک جوشغونانی کورهرک قورقارمش !

مہمل دراه

فرانسزلر مسئله واقف اولماسونلر . فرانسزلر اگر مقصدیکی حسن ایدرلرله بالخاصه ایکی سبیدن دولای سقی سربش . براقق ایستمارلر . اول اولنرک دینلری ترک ایدوب کندی دینکه رجوع ایتکی بالمطبع آرزو ایتزلر . ثانیاً فرانسز دیارنده قالدینگ مدتیجه سن اولنرک هر درلو احواله یاقیندن مطلع اولدینگ ایچون ملکیتکه دوتیجه اولنرله حربیه قیام ایدیه ککدن قورقارلر . حکمدارلرک بو کی خصوصیلر ده نه قادر احتراز اوزره اولدقارنی ییلورسک . بز سکا نصیحت ایتدک و دینکه ، دنیا که لایق اولان جهتی کوستردک . عین ایدرم سنک هدایت ورشاده نائل اولماکدن باشقه غایه من بوقدر .

برده ایشتدک که سن رومایه کیتک ایسته بورم سسک . بوله بریشته نشیت ایتکدن قطعاً حذرایت . چونکه سن بر کره رومایه کیتدکی بک محبوب اولورسک و برداها اورای براقق ایسته سسک . رومانک ارته سنده آرقق ملک اولمازا ! هر حالده سن قومکه دورودینکه رجوع ایدرسک بزمه قارده شکک آراسنده تأسس ایتمش اولان مناسبات حسنه یی تمید ایدیه درز . برادریکک یاننده بولوغنی اولان و بزه اولنک برچوق اوصافی خاطر . لاتان خادمز (یعنی عبدالله بن عایشه) شون نصیحتلری سکایزمنه سائق اولدی . آرزو ایدیورز که آراسنده مودت و مراسله دائم اولسون .

کورولورکه مولی اسماعیل ، ایکنجی ژانک و قیله پروتستانلقدن قانولیک دیننه کچمش اولماسندن استفادایله کندیشی حق دیننه دعوت ایتک ایسته مش و بوکا مخاطبی ارضای ایتک امکان بوله مازسه هیچ اولازسه قراک اسنی دیننه عودتله ملکیتدوغمه سی صمیمی بر لسانله آکلامشدر . «قوت هانری دوفاستری» ایکنجی ژانک کیزلیجه فاس حکمدارینک معاوضتی رجائتمه سی اوزرنه مولی اسماعیلک بومکتوبی یازمش اولانسته احتمال وریورسده بجه مکتوبک قطعی افاده سی بوله بر احتمالی قبوله مساعد دکادر . مکتوب برصراحت اوزرنه دکل ، عبدالله بن عایشه نک تکلیفیه رأسی یازیلشدر . مکتوبده فرانسزلردن کیزلی طوتوماسی لازم کان نقطه لر بولوندینغه نظراً بحرمانه کوندلرش اوله جهی طبعیدر . ویشانک بوکوف فرانسز خاریجه نظارق خزینه اورا قده بولوغانسته کوره نه بو مکتوبک نده مولی اسماعیل مهربله اسپانیولجه یازیلش خلاصه سنک ایکنجی ژانک اله واصل اولمه دینی ظن اولونیور . مع مافیہ اجل - مکتوب تاریخندن اوچ سنه سوکره - ایکنجی ژانک یه فرانسده اون دردنجی لویینک سراینده آرامش بولش اولدینندن مکتوبک ژانک اله کچمش و وفاتنده فرانسزله انتقال ایتمش اولایده ممکندر . هر حالده مکتوبک ایله کچدیکی قطعی اولدق قبول اولونسه بیله ایکنجی ژانک انکیز تاریخرنده مضبوط اولان هوبت و ذهینته باقیلیرسه بوله اصل بر دعوته اجابت ایدیه بک بر سبجه دن محروم اولدینی ایچون مولی اسماعیلک نصیحتی دیکلره چکی ده مشکوکدی .

دارالمعلمین تحقیقات مدیری

امسانه

صیباقی اراضی ده بارنقی احتیاجی دودققرنی نظر واعتباره آلیرسق تورکارک ده بوراده تولققرنی معقول کورمک لازم کایر .

بول البسه کیمه سی ، جادری اختراع اقمه سی ده ابتدائیک درجه سنی کوسترش اولوبور .

بو روایت بوتون شرق تاریخچیلری طرفندن قبول اولمشدر . لکن اولجه سویله دیکن کی «تورک» موجودتی غیرقابل اثبات برحاله در . اسلام تاریخچیلری بوتون اقوامک حضرت نوح اک وچ اوغندن نوره دیکنی قبول ابتدکارندن تاریخنی یازدققرنی هر قومک سلسله سنی ده بو اوچ اولاددن برسته قدر چقارلردی . بونک ایچین تورکاری حضرت یافثک اولادندن عدایشلر ، هر قوبده اولدینی کی بو ملک ده اصلی حضرت نوحه ایصال ایشلردر . قومک اسمی تورک اولدیندن بو اسمده بر ذانک نسلدن توره دیکنه ذاهب اولشلر ، بو صورتله ده تورک کلمه سنک منشأی کوسترمک ایسته مشلردر . بو تورکاک حقیقه ده معلومات تاریخیه اولانمندن بونک قبل تاریخ بر زمانه یاشادیننه حکم ایشلر ، نهایت مشهور دستان وجوده کاشلدر .

تورک آدینک منشأیه دایر یازیلان بعض یازیارده یوقاریده کی روایتده قبول اولنماش ، بر حدیث اویدوریلارک بو اسمک جناب حق طرفندن ویریلدیکی سویله نیشدر . مبالغه نیک بالاسنه چیقان بوسوزلری طیبی قبول ایده جک کیمسه بولوناماز . بو حدیث بزه نقل ایدن « دیوان لغات الترک » صاحی « محمود » کاشغری در .

بو ذات اثرنه : « بزه شیخ امام زاهد حسین ابنی خلف الکاشغری خبر ویردی ، دیدی که بکا ابن العرقی سویله دی . اوده دبدی که بزه شیخ ابوبکر المید الجرجانی (ابن الدنیا) دیبه معروف اولان ذانن حدیث ابتد کی مشارالیه ابن ابی الدنیا آخر زمان حقیقه تالیف ابتدکی اثرده یازیبور .

دیبیارک حدیثک راویخی ده ذکر ایدیور . لکن هیچ شبهه یوقدرکه بو حدیث اویدورمه در . بناء علیه موضوعمه ادخال بیله ایده مه ییز .

تورکستانده شیبیدیکی «تورک» لفظندن پاک آز فرقلی موقع اسمارینه تصادف ایدیوروز . اورتا آسیاده اولا « ترک » اسمنده بر نهر آدی کوربیوروز . بو اسم عربلر طرفندن طاقامشدر . تورک نهری دیمکدر . بناء علیه باشقه بر عرقک تسمیه ابتدکی بو اسمی موضوعمه یارامیه جیفندن برطرفه بیراقق ایجاب ایدر . صوکره قافقاسیاده بو اسمده بر جای واردر . ینه تورک آدنده برشربک بولدیننی « دیوان لغات الترک » ده اوقوبوروز .

بوتون بولردن باشقه اورتا آسیاده برده « ترک : Terak اسمنده بر داغ دها واردر . بو معاونات بزه کوستریورک اورتا آسیاده تورک اسمنده نهرلر ، چایلر ، داغلر و شهرلر واردر .

برنجی شق یعنی تورک اسمنده موهوم برذانک موجودیتی قبول ایله مطالعه یورویمکدنسه بوقومک بر موقع اسمی آلدققرنی قبول ایتک بزه دها

دوغری اولاجقدر . بوبرنجی روایتی برطرفه بیراقیرسق دیکر بوتون نظریه وادعالریکدیکر تالیف اولنه یایلر بر حالده در .

تورکار « تورک » اسمنی اورتا آسیاده بر موقع اسمندن ایشلردر . بو جله ایله مدعای تالیف اولنیور دیمکدر . فقط قطعی بر صورتده بو موقعی تعیین ایتک پاک کوچ بر حالده ایساده منطقه اک یقینی قبول ایتمه منس ایجاب ایدر .

بوقاریکی ایضاجردن اورتا آسیاده تورک آدنده بر جوق موقع اسمارینه تصادف اولدینی کوریلور . بناء علیه بز بوتون بواسلر اوزونده تدقیقانه بولنه جقر . موقع اسملرنیک اک چوغنی طیبی تورکارکندی آدلرنی طاقاندقندن صوکره قوبشاردر . بونک ایچین بزم بو بر آدلرنیک اک اسمکینی آراماش ایجاب ابتدکی کی تورکارک اسمی وطن اصلیه اک یقینی بولمه منس لازم کایر .

اورتا آسیاده اک اسمکی تورک وطنه پاک یاقین بر برده « ترک : Terak » اسمنده برداگک موجود اولدیننی ییلوروز . بو داگک « آلتای [۱] » داغنه [۱] آلتای داغنه دایر نجیب عاصم پاک «تورک

تاریخی » اثرنیک اون برنجی صحیفه سنندکی حاشیه ده شو معلوماتی ویریلور : « آلتای کلمه سنی بعض لغویون « آلتون طاشی » ترکیبدن بوزمه قیاس ایدیورلر ایسه ده بوجیه تلفظ ترکی ایله قابل توفیق دکلدر . آلتای اورا تورکجه سنجه یوکسک دورمان معنائه « آل - تایفا » ترکیبدن عبارتدر . بوجیه مستشرقین وسیاحیندن (رادولف) ک قولیدر . بزه قایرسه ینه بو معنایه اوله رق (آل - تویفا) محرفیدر .

آلتای کلمه سنک نندن مشتق اولدیننه دایر شو ایضاحی قبول ایده میه جکیز . اولکی مقاله مزده - ویله دیکنر کی « آلتای » داغنک چینجه اسمی « کین - شان » در . چین لسانده « کین » آلتون معنائه کایر . حتی بو کونکی ژاپونجه ده ده « کینو » ینه آلتون معنائه قوللانیبور . « شان » کلمه سیده « داغ » دیمکدر . بناء علیه « کین - شان » ک ترجمه سی « آلتون داغ » اولجه تورکجه ده کی « آلتای » تعبیرنیک ده « آلتون » کلمه سندن محرف اولدینی عقله کلری ؟

« آلتای » کلمه سی تورکجه دن زیاده موغولجه یه یاقیندر . موغولجه ده « آلتا » آلتون معنائه در . بناء علیه بورادن مشتق اولسی چینجه سنک ترجمه سیله ده قابل تالیف اویور . معنایه « آل - تایفا » ویا « آل - تویفا » کلمه لرندن بولش اولسی . واردر خاار اولایلر ایسه ده اووقت چینلرک بورایه نه ایچین آلتون دیبه برآدطاقققرنی حل اولنه ماز برمع اولور . تورک اراضیه قومشو بردولنک بونای ویرمی هر حالده تورکارکده « آلتای » داغنی بومعنده براسمه تسمیه ایشکلری کوستر . بو کونکی « آلتای » کلمه سی ، کلمه نیک صولک آلدینی شکدر .

مریج

ای مریج ، ییلاردر بووادیلرده سوزوله سوزوله آقوب کیدرسک . سندن عاشقارک وفا دیلرده نیچین هیچ کیمه یه یار اولام دیرسک ؟ نه غریب روحک وار : یورغون صولرک دائم برحزین نغمه بسته لهر . نه منبع بلای نه دویغولرک ، دوغریسی بو حالک باغرمی ده لهر .

لاشعی دشمن صوبیکدن ایچین مادامک روحده سنک عشقک وار . هر آدم باشنده باشقه مریج سک ، سنکله جتنه دومش اووالر ...

ای نهر ، برزمان بدن ابراقدک ، بوالک کوروشمدر سنی امین اول . ایچمده پاک دهرین ایزلر برادک : سنده ماجرا بول ، بنده هجران بول ...

سنی اسیر ایدن حزن فردالر بنی برقوش کی بره برمه ده . ماغاکدن صولنکدن یوگه لن داغلر هرکین یولبی به حزن ویرمه ده ...

روحندن روحک واردر یول ینه سیلینوب گیتسه ده قلبکدن یادم . ای مریج بزم اول ، بزم اول ینه بوتسه محشرده ک دیز فریادم ...!

۱۳۳۷ طروده - سین امین مرچب

قزیتی پاک آشکاردر . آلتون داغی تورکارکجه پاک مشهور اولدینی کی تورکارک چوق اسمکی زمانرده بورالده ساکن اولدققرنی نظر واعتباره آلیرسق بوجوالیده بر داغه طاقیلان اسمی آلدققرنی احتمال داخنده اولایلر .

بوتون بواضاحاندن صوکره هنوز قطعی برحکم ویرمه منسه کده تورکارک اورتا آسیاده بر موقع اسمی طاقندققرنی بو صورتله « تورک » آدینک حقیقینی ادعا ایده ییلرز . لکن اولجه سویله دیکنر کی بو همی تعیین غیر قابلدر . معنایه حقیقه اک یاقین اولان بر بری یوقاریده ایضاح ایتدک .

خلاصه اولارک شونی سویلیوروز : تورک کلمه سنک منشأی آراهه جقر وقت اساس اعتباریه ایکی مسئله قارشیده بولونیوروز : بری تورک لسانه سنده بوآدده برذانک موجودتی ، دیکری برعمل اسمی طاقینه ییلرک امکائی در . بزیایلر مزده ادعا ایتدیکیز کی ایکنجی شق قبول ایدیوروز .

مسین نامی